

Model for periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/852

Produktnavn: Pensionskassen for Farmakonomer.

Identifikator for juridiske enheder: 549300DP2HAMKPKZJ532.

Miljømæssige og/eller sociale karakteristika

Havde dette finansielle produkt et bæredygtigt investeringsmål?

Ja

Det foretog **bæredygtige investeringer med et miljømål:** ___%

i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

Det foretog **bæredygtige investeringer med et socialt mål:** ___%

Nej

Det **fremmede miljømæssige/sociale (M/S) karakteristika** og selv om det ikke havde en bæredygtig investering som mål, havde det en andel af bæredygtige investeringer på ___%

med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

med et socialt mål

Det fremmede M/S-karakteristika, men **foretog ikke nogen bæredygtige investeringer**

Ved »**bæredygtig investering**« forstås en investering i en økonomisk aktivitet, der bidrager til et miljømæssigt eller socialt mål, forudsat at investeringen ikke i væsentlig grad skader miljømæssige eller sociale mål, og at de virksomheder, der investeres i, følger god ledelsespraksis.

EU-klassificeringssystemet er et klassificeringssystem, der er fastsat i forordning (EU) 2020/852, og som opstiller en liste over **miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter**. I nævnte forordning er der ikke fastsat en liste over socialt bæredygtige økonomiske aktiviteter. Bæredygtige investeringer med et miljømål kan være i overensstemmelse med klassificeringssystemet eller ej.

I hvilket omfang blev de miljømæssige og/eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opfyldt?

I PKA ønsker vi at fremme klima-, miljømæssige og/eller sociale karakteristika, når vi investerer. Det gør vi med følgende tiltag for PKA som helhed:

- Målsætning om at have investeringer med særligt fokus på at forbedre miljø og klimaforhold på 15 % af formuen i 2025 og 20 % i 2030.
- Målsætning om at have investeringer med særligt fokus på at fremme sociale forhold på i alt 10 mia. kr. for hele PKA i 2025. Investeringerne er bl.a. i sociale impact fonde.
- Målsætning om at have en CO₂-neutral portefølje i 2050 med delmål for reduktion af CO₂-aftrykket på 29 % i 2025 og 50 % i 2030.
- ESG-ratingen på vores børsnoterede aktieinvesteringer skal være ca. 15 % bedre end benchmark for den børsnoterede aktieportefølje (en sammenlignelig gruppe af aktier på markedet).

Bæredygtighedsindikatorer måler, hvordan de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opnås.

● **Hvordan klarede bæredygtighedsindikatorerne sig?**

I rapporten ”*Status på fremme af grønne og sociale investeringer*” fra efteråret 2022 var der følgende status for målsætninger for Pensionskassen for Sygeplejersker og Lægeseekretærer.

Målsætning: Klimainvesteringer på 15 % af formuen

Status: Bidrag 0,7 mia. kr. medio 2022 i Pensionskassen for Farmakonomer

Målsætning: De sociale investeringer på 10 mia. kr. for hele PKA

Status: Bidrag på 120 mio. kr. medio 2022 i Pensionskassen for Farmakonomer

Målsætning: ESG-rating på ca. 15 % bedre en benchmark for alle pensionsprodukter

Status: 12,7 % medio 2022

Målsætning: CO₂-neutral portefølje i 2050

Status: CO₂-udledningen var 37.540 tons CO₂ (scope 1 og 2)¹ ultimo 2021

CO₂-aftrykket var ultimo 2021 reduceret med 43 % siden 2019 (scope 1 og 2)

Klima- og sociale investeringer og ESG-ratingen opgøres årligt, så ovenstående er seneste status for fremme af målsætningerne. Der er opgjort tal for CO₂-udledningen ultimo 2022, som kan bruges til at gøre status for målsætningen om at opnå en CO₂-neutral portefølje i 2050. Det fremgår af tabellen i nedenstående afsnit.

● **...og sammenlignet med tidligere perioder?**

CO₂-udledningen er faldet fra 37.540 tons ultimo 2021 til 32.486 tons ultimo 2022. Denne reduktion dækker over CO₂-udledningen fra børsnoterede aktier, derivater, virksomhedsobligationer og ejendomsinvesteringer for scope 1 og 2. Det er disse aktivklasser, som er omfattet af PKA's målsætning om reduktion på 29 % inden 2025. Det skal bemærkes, at tallene for 2022 for CO₂-udledningen for de børsnoterede aktier og erhvervsobligationer er fra dataleverandøren ISS ESG, mens det tidligere år har været fra MSCI. Skift i kilde gør sammenligningen med de forrige år usikker. Med et aftryk på 8,4 tons CO₂ pr. investeret mio. kr. i scope 1 og 2 er vores investeringers CO₂-aftryk allerede 45 % lavere end de samme aktivklassers CO₂-aftryk i 2019. PKA har dermed allerede opfyldt målsætningen for 2025 på at mindste aftrykket med 29 % for aktier, derivater, erhvervsobligationer og ejendomme.

Enhed	2019	2020	2021	2022
Tons CO ₂	57.332	42.967	37.540	32.486
CO ₂ aftryk (tons/mio. kr.)	15,3	10,7	8,7	8,4
Reduktion af CO ₂ aftryk	/	30 %	43 %	45 %

¹ Scope 1 er direkte udledninger for kilder, som er kontrolleret og ejet af virksomheden. Scope 2 er indirekte udledninger, der knytter sig til virksomhedens brug af varme og strøm.

Hvordan tog dette finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

PKA's produkter tager hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighed. PKA ønsker at være en ansvarlig investor og integrere bæredygtighedshensyn i alle investeringsbeslutninger. Det betyder, at vi blandt andet ser på miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold samt forhold vedrørende respekt for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder og bekæmpelse af korrupsion og bestikkelse i relation til de enkelte investeringer. PKA investerer ikke i kontroversielle våben, som strider imod internationale konventioner, og ikke i selskaber, der producerer tobaksprodukter. Vi investerer ikke i kulmineselskaber eller oliesandselskaber, som vi vurderer, ikke er omstillingsparate – dvs. ikke har en konkret og troværdig plan for at afvikle disse aktiviteter. Der investeres ikke i kulforsyningselskaber, hvor den samlede andel af omsætningen fra kulaktivitet er mere end 20 %, hvis selskaberne ikke er omstillingsparate, dvs. ikke har en konkret og troværdig plan for at afvikle disse aktiviteter. Desuden udøver PKA aktivt ejerskab gennem en række aktiviteter, herunder overvågning, dialog, stemmeafgivelse, eksklusion fra investeringsuniverset, samarbejde med andre aktionærer samt rapportering. Det kan medføre, at et selskab ekskluderes fra PKA's investeringsunivers.

Hvad var dette finansielle produkts største investeringer?

Fordelingen af investeringerne på de 15 største investeringer omfatter alle produktets investeringer både noterede og unoterede. Placeringen på sektor og land afspejler placeringen af fonden/foreningen, som der er investeret i, da der ikke er foretaget gennemlysning. Det fremgår således ikke, hvordan fondens investeringer er fordelt på virksomheder. Blandt de største investeringer er 2 fonde med globale aktier, hvor der er en overvægt af aktier med bedre ESG-karakteristika end gennemsnittet.

Listen omfatter de investeringer, der **udgjorde den største andel af det finansielle produkts investeringer** i referenceperioden:

Største investeringer	Sektor	% aktiver	Land
Fond med globale aktier (overvægt på ESG)	Investeringsforeninger mv.	6,3%	Danmark
Tyske statsobligationer	Offentlig forvaltning mv.	6,0%	Tyskland
Fond med investeringer i udviklingslande	Investeringsforeninger mv.	5,6%	Danmark
Tyske statsobligationer	Offentlig forvaltning mv.	5,2%	Tyskland
Private equity	Investeringsforeninger mv.	4,8%	
Ejendomme	Fast ejendom	3,3%	Danmark
Private equity	Investeringsforeninger mv.	3,2%	
Fond med globale aktier (overvægt på ESG)	Investeringsforeninger mv.	3,0%	Danmark
Fond med aktier	Investeringsforeninger mv.	2,9%	Danmark
Fond med erhvervslån	Investeringsforeninger mv.	2,9%	Danmark
Realkreditobligationer	Anden pengeinstitutvirksomhed	2,8%	Danmark
Fond med virksomhedskredit	Investeringsforeninger mv.	2,3%	Danmark
Fond med virksomhedskredit	Investeringsforeninger mv.	2,0%	Danmark
Tyske statsobligationer	Offentlig forvaltning mv.	2,0%	Tyskland
Fond med investeringer i udviklingslande	Investeringsforeninger mv.	2,0%	Danmark

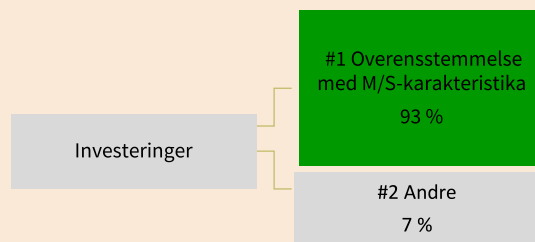

Aktivallokering
beskriver andelen af investeringer i specifikke aktiver.

Hvilken andel udgjorde bæredygtighedsrelaterede investeringer?

● *Hvad var aktivallokeringen?*

93 % af investeringerne til markedsværdi ultimo 2022 fremmer miljømæssige eller sociale karakteristika (pkt. #1 i nedenstående figur). Det, at investeringer fremmer miljømæssige eller sociale karakteristika, betyder ikke, at investeringerne har bæredygtighed som mål ifølge EU-lovgivningen. Den resterende del af investeringerne på 7 % og er fordelt i henholdsvis derivater og kontanter, hvor der ikke er mulighed for at opnå miljømæssige eller sociale karakteristika. De fremgår af pkt. #2 i nedenstående figur, som omfatter de resterende investeringer. At 93 % af investeringerne i pensionskassen fremmer miljømæssige eller sociale karakteristika skyldes bl.a., at der forud for hver investering foretages en due diligence inkl. ESG, så der tages hensyn til PKA's politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer. Heri indgår referencer til FN Global Compacts 10 principper om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, sanktioner, korruption m.m. Derudover udøver PKA aktivt ejerskab, hvor vi løbende overvåger om virksomhederne, vi investerer i, er på linje med PKA's politikker og retningslinjer. Det indebærer, at virksomheder, der over en længere periode overtræder disse politikker og retningslinjer, og ikke viser fremskridt, bliver ekskluderet og sat på PKA's negativliste.

#1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika omfatter de af det finansielle produkts investeringer, der anvendes til at opnå de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af det finansielle produkt.

#2 Andre omfatter de resterende investeringer i det finansielle produkt, som hverken er i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika eller kan kvalificeres

● **Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?**

En meget stor del af investeringerne er sket i sektoren: pengeinstitut-, finansvirksomhed og forsikring, jf. tabellen nedenfor. Det skyldes, at en del af investeringerne foretaget af fonde og foreninger endnu ikke er blevet fordelt på økonomisk sektor. Det er desværre ikke muligt at give en mere detaljeret fordeling på sektorer for disse investeringer på nuværende tidspunkt. I pengeinstitut-, finansvirksomhed og forsikring indgår pt. også realkreditobligationer. Næststørste sektor er offentlig forvaltning, som består af investeringer i statsobligationer svarende til ca. 26 % af de samlede investeringer. I de 12 % uoplyst indgår investeringer i noterede aktier og obligationer, som endnu ikke er fordelt på sektorer. Investeringerne på 6 % i fast ejendom er direkte investeringer i erhvervs- og boligejendomme. Investeringer i fremstillingsvirksomhed er bl.a. investeringer i virksomheder fx i medicinalindustrien. Infrastrukturinvesteringer fx i vindmøller indgår i sektoren el, gas og fjernvarmeforsyning.

Sektor	% af aktiver
Landbrug, skovbrug og fiskeri	0%
Råstofudvinding	1%
Fremstillingsvirksomhed	8%
El-, gas- og fjernvarmeforsyning	3%
Vandforsyning, kloakvæsen mv.	0%
Bygge- og anlægsvirksomhed	0%
Handel	2%
Transport	1%
Hoteller og restauranter	0%
Information og kommunikation	3%
Pengeinstitut-, og finansvirksomhed, forsikring	34%
Fast ejendom	6%
Liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser	1%
Administrative tjenesteydelser og hjælpetjenester	0%
Ikke oplyst	12%
Offentlig forvaltning mv.	26%
Undervisning	0%
Sundhedsvæsen mv.	0%
Kultur mv.	0%
Andre serviceydelser	0%
Internationale organisationer	0%

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

PKA arbejder på at indsamle de nødvendige oplysninger, så vi kan vurdere, hvorvidt investeringerne er i overensstemmelse med kravene i EU-klassificeringssystem. På nuværende tidspunkt er dette ikke tilfældet, da der ikke er tilstrækkeligt med oplysninger fra virksomhederne.

Medførte det finansielle produkt investeringer i aktiviteter relateret til fossilgas og/eller atomenergi i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet²

Ja:
  fossilgas
  atomenergi

Nej

² Fossilgas og/eller atomrelaterede aktiviteter vil kun være i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, hvis de bidrager til at begrænse klimaændringer ("modvirkning af klimaændringer") og ikke i væsentlig grad skader noget EU-klassificeringsmål – se forklarende note i venstre margen. Kriterierne i deres helhed for økonomiske aktiviteter inden for fossilgas og atomenergi, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, er fastsat i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/2014.

For at være i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet omfatter kriterierne for **fossilgas** begrænsninger for emissioner og overgang til fuldt vedvarende energi eller kulstoffattige brændstoffer inden udgangen af 2035. For **atomenergi** indeholder kriterierne omfattende sikkerheds og affaldshåndteringsregler.

Hvilke investeringer blev medtaget under »Andre«, hvad var formålet med dem, og var der nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier?

I pkt. #2 har PKA valgt at placere investeringer i derivater opgjort til markedsværdi og investeringer i kontanter. Vi vurderer, på nuværende tidspunkt, at disse investeringer ikke direkte kan bidrage til at opnå miljømæssige og/eller sociale karakteristika.

Hvilke foranstaltninger er der truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden?

PKA ønsker at være en ansvarlig investor og integrerer bæredygtighedshensyn i alle investeringsbeslutninger, hvilket afspejles i de beslutninger, som løbende træffes. Det betyder, at vi i relation til hver enkelt investering blandt andet ser på miljø-, ledelsesmæssige og sociale forhold samt forhold vedrørende respekt for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder og bekæmpelse af korruption og bestikkelse. PKA investerer ikke i våben som strider imod internationale konventioner og ikke i selskaber, der producerer tobaksprodukter. Vi investerer ikke i kulmineselskaber eller oliesandsselskaber, som vi vurderer, ikke er omstillingsparate dvs. ikke har en konkret og troværdig plan for at afvikle disse aktiviteter. Der investeres ikke i kulforsyningselskaber, hvor den samlede andel af omsætningen fra kulaktivitet er mere end 20 %, hvis selskaberne ikke er omstillingsparate dvs., ikke har en konkret og troværdig plan for at afvikle disse aktiviteter.

Disse retningslinjerne gælder for hele porteføljen med enkelte undtagelser for finansielle derivater, fx baseret på et aktieindeks, eller når der investeres indirekte i kredit til virksomheder, hvor det ikke kan udelukkes, at nogle selskaber er på PKA's eksklusionsliste. PKA er i gang med at undersøge, om retningslinjerne kan implementeres bredere.

Når vi investerer i selskaber, er det en del af vores proces, at vi bl.a. forholder os til, om selskaberne overholder deres skattebetalinger, arbejdstagerforhold, menneskerettigheder og aflønningsmæssige forhold og FN Global Compacts 10 principper.

Vi går i dialog med selskaber, som ikke giver tilfredsstillende oplysninger bl.a. om de nævnte forhold. Hvis selskaberne ikke er villige til dialog eller overtræder vores politikker og retningslinjer, bliver de ekskluderet og placeret på vores eksklusionsliste. I 2022 deltog PKA bl.a. gennem EOS at Federated Hermes i 2906 dialoger med selskaber som led i aktivt ejerskab heraf var 851 om klimaforandringer. I 2021 blev der afholdt 2641 dialoger heraf 677 om klimaforandringer.

Vi overholder også de sanktioner og handelsembargoer, der er vedtaget af EU og FN, og som Danmark er forpligtet til at håndhæve. Vi er medlem af FN Global Compact, følger Paris-aftalen og de gældende konventioner fx FN's biodiversitetskonvention.

Biodiversitet er et særskilt fokus for PKA. Vi har tilsluttet os IIGCC's³ Nature Action 100 og Finance for Biodiversity Pledge, hvilket er indskrevet i vores retningslinjer for ansvarlige investeringer. Nature Action 100 er et investorinitiativ, som har fokus på at gå i dialog med de 100 største børsnoterede selskaber om deres ambitioner og indsats for håndtering af tab af

³ IIGCC står for The Institutional Investors Group on Climate Change

natur og biodiversitet. Nature Action 100 er som Climate Action 100+ blot med fokus på biodiversitet.

Desuden har PKA i 2022 meldt sig ind i FAIRR. FAIRR er en velgørenhedsorganisation, støttet af investorer, hvis formål er at skabe øget opmærksomhed på ESG-relaterede risici og muligheder i fødevareresektoren globalt. FAIRR går på vegne af investorer i dialog med fødevarer virksomheder og andre interessenter for at skabe øget fokus på bl.a. biodiversitet, afskovning, vandmangel og folkesundhed. FAIRR retter i 2022-2023 særligt fokus på bl.a. klimarelaterede risici og biodiversitet.

I 2021 opgjorde vi internt og efter bedste evne de af PKA's investeringer, hvori biodiversitet indgår – det gælder bl.a. grønne obligationer, der har direkte fokus på biodiversitet samt svanemærkede ejendomme. Vi ser frem til at opføre og fremme PKA's biodiversitetsrelaterede investeringer mere systematisk, når anbefalingerne fra Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD) foreligger, forventeligt i 2023.

Senest har PKA meldt sig ind i Net Zero Engagement Initiative, et nyt investorinitiativ i Climate Action100+-regi under IIGCC. Formålet er at bruge aktivt ejerskab som løftestang til at fremme investorernes net-zero målsætninger overfor de 100 selskaber, som ikke er del af det eksisterende CA100+-initiativ, men som udleder næstmest CO₂ i forhold til CA100+-fokusselskaberne. Initiativet skal skaffe oplysninger, som er nødvendige for at kunne se, om porteføljeselskaber er på linje med Paris-aftalen, herunder troværdig net-zero forpligtelse, robuste CO₂-mål på hhv. kort-, mellem- og lang sigt, tydelig rapportering om CO₂-udledning og -reduktioner på tværs af scope 1, 2 og 3 og troværdig strategi for klimaneutralitet. Initiativet understøtter PKA's arbejde for at blive CO₂-neutral i overensstemmelse med Paris-aftalen.